

Uvodnik

Hrvatsko andragoško društvo je na nekoliko posljednjih skupova otvaralo pitanja o kompetencijama osoba koje sudjeluju u obrazovanju odraslih i načinima kako se one stječu. Što su obilježja suvremenog andragoga? Kakav je profesionalni status osoba koje se bave obrazovanjem odraslih i koje su njihove profesionalne kompetencije? Gdje se one mogu steći? Ta pitanja su određivala okvire rasprave na okruglom stolu koji je održan 30.11.2010. u Pučkom otvorenom učilištu Zagreb. Uz Hrvatsko andragoško društvo suorganizatori su bili Pučko otvoreno učilište Zagreb i Obrtnička komora iz Zagreba.

Poticaja za raspravu je bilo nekoliko. To je prije svega, naša realnost u kojoj su potrebni stručnjaci za obrazovanje odraslih kao stručnjaci od kojih se očekuju specijalistička znanja i vještine za planiranje, pripremanje, vođenje i evaluiranje procesa obrazovanja odraslih. Danas se očekuje i stručna pomoć u svim oblicima izvanobrazovnog učenja. Uvođenjem koncepta cjeloživotnog učenja, zadaće andragoga se mijenjaju i prelaze okvire verificiranih obrazovnih programa, pa se danas govori o andragoškom radu na putovanjima, u rekreativnim aktivnostima ali i u provjeravanju znanja koja nisu stečena obrazovnim iskustvom nego informalnim učenjem. Jesu li sve ove aktivnosti i zadaće prepoznate od strane ključnih kreatora obrazovne politike, korisnika i šire javnosti kao obilježja posebne andragoške profesije? Koje su ključne odrednice prepoznatljivosti, a što se propušta?

Drugi poticaj su aktualna istraživanja i analize profesionalizacije obrazovanja odraslih u europskim obrazovnim sustavima od kojih su neka predstavljena i u ovom broju Andragoškog glasnika. Prošle godine objavljena su istraživanja financirana od strane Europske komisije o specifičnim ulogama i kompetencijama koje moraju imati poučavatelji odraslih, pri čemu se podjednaka pažnja posvećuje generičkim i specijalističkim kompetencijama. Posebna izdanja obrazovnih časopisa (primjerice *European Journal of Education*, br.2 iz 2009. godine) posvećena su profesionalnom statusu stručnjaka koje se bave poučavanjem i učenjem odraslih. U susjedstvu su zamjetne napore napravili slovenski andragozi (kompetencije osoba koje se bave obrazovanjem odraslih) te srpski

andragozi u suradnji s njemačkim partnerima i Europskom asocijacijom za obrazovanje odraslih (jačanje andragoške profesije u odgovoru na globalnu krizu). Mogu li i hrvatski andragozi, kao mala ali iskusna andragoška zajednica stručnjaka, dati svoj doprinos ovim raspravama? Hrvatsko andragoško društvo je već na svojem skupu u lipnju ove godine upozorilo da u proteklim godinama nastavnici nisu bili dovoljno osposobljeni i pripremljeni za ostvarivanje ciljeva provođenja cjeloživotnog učenja, napose onih koji se odnose na rad s odraslim polaznicima raznih oblika formalnog i neformalnog obrazovanja kao i za potporu njihovom samostalnom učenju. Upozoreno je na potrebu intenzivnijeg znanstvenog rada na području andragogije jer bez toga i sama profesija gubi svoje temelje. Za andragošku, kao i za svaku drugu, profesiju je važno postojanje teorijske osnove te sistematiziranih znanja i vještina koje čine zaokruženu cjelinu i osnovu za profesionalno djelovanje, a prenose se organiziranim sustavom obrazovanja. Nadalje potrebno je uvažavanje stručnih ekspertiza andragoga kao nezaobilaznih u području obrazovanja odraslih. Važno je da je takvo djelovanje prepoznatljivo u javnosti i popraćeno odgovarajućim oblicima profesionalnog organiziranja, koje se brine o profesionalnoj samokontroli. Kako zadovoljiti te kriterije nije samo teorijsko pitanje već ima direktne posljedice za svakog građanina Hrvatske koji je danas bez posla a trebao bi steći nove kompetencije i ponovno se vratiti u svijet rada? O osnovnim dvojabama u profesionalizacije andragoške djelatnosti u ovom broju piše dr. Dušan Petričević, koji je priredio prilog za ovaj okrugli stol.

Na kraju, ali ne manje važno, poticaj za ovaj okrugli stol su strateške i normativne promjene u obrazovanju odraslih u Hrvatskoj kojima se otvaraju pitanje andragoških kompetencija. I ovakvi skupovi mogu poboljšati definiranje ciljeva i provedbe obrazovne politike. Ako se od osoba koje sudjeluju u obrazovanju odraslih zakonskom normom zahtjeva da imaju dodatna andragoška znanja, onda je važno propitivati koja su to znanja i vještine kojima će oni biti poučeni i kako će se to provjeravati. Ovaj okrugli stol ujedno je uvod u raspravu koja se nastavlja na Zimskoj andragoškoj školi Hrvatskog andragoškog društva u veljači 2011. godine, na stranicama Andragoškog glasnika te na sljedećoj Međunarodnoj konferenciji o obrazovanju odraslih.

Uvodni pregled dosadašnjeg rada utemeljitelja andragogije u Hrvatskoj predstavili su profesor emeritus Nikola Pastuović i prof.dr. Milan Matijević. U raspravi su sudjelovali Mihaela Dubravac Šigir, načelnica Odjela za cjeloživotno učenje i programe EU Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, Sonja Vrban iz Pučkog otvorenog učilišta Zagreb, Mile Živčić, pomoćnik ravnatelja Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih Prof. dr. Paul Roeders, voditelj tima u projektu Regionalna mreža lokalnih obrazovnih ustanova Vitomir Tafra iz Obrazovne grupe Zrinski, Marija Halić iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područna služba Zagreb, Irena Bačelić iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Dražen Maksimović ravnatelj Obrtničkog učilišta iz Zagreba, Miran Šolić iz Obrtničke komore Zagreb, Ružica Kovačević, v.d. ravnateljica Pučkog otvorenog učilišta Zagreb, Jakov Bevanda, predsjednik Hrvatskog andragoškog društvo. Skup je moderirao dr.sc. Tihomir Žiljak.

U ovom broju donosimo tekst dr.sc. Dušana Petričevića o mogućnostima utemeljenja andragogije kao profesije, tekst prof.dr. Milana Matijevića o inicijativi za promjene u obrazovanju andragoga te pregled aktualnih istraživanja o kompetencijama i profesionalnim izazovima andragoga Ognjena Žiljaka.

*Milan Matijević
Tihomir Žiljak*